АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА ОБЩИНСКО И ОБЛАСТНО НИВО, КОИТО СЕ ФИНАНСИРАТ ИЗЦЯЛО ИЛИ ЧАСТИЧНО ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ

ОБЩИНА ЕЛЕНА,

ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

2023 година

Съдържание

Увод 3
1 Методология 3
1.1 Цели 3
1.2 Методи и източници на анализа 4
2 Показателите в общината по критериите за социални и интегрирани здравно-социални услуги 4
3 Съществуващи социални и интегрирани 5
здравно-социални услуги на територията на общината 5
3.1 Социални услуги 8
3.1.1 Социални услуги – делегирани от държавата дейности 8
3.1.2 Социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, които функционират на територията на общината по проекти, финансирани от оперативни програми 10
4 Брой на желаещите да ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Елена 11
5 Информация относно броя на лицата от други общини, които ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Елена 11
5.1 Потребители от други общини, ползващи социални услуги 11
6 Информация за демографското развитие в община Елена 11
7 Информация за наличната социална, образователна и здравна инфраструктура в община Елена 13
7.1 Социална инфраструктура 13
7.1.1 Социални услуги 13
7.1.2 Жилищни условия 15
7.1.3 Транспортни връзки за достъп на социалните услуги и обезпечаване на ползването им 16
7.2 Образование 17
7.3 Здравеопазване 24
8 Информация и прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги 25
8.1 Информация за текущото състояние на работещите в социалните и интегрираните здравно-социални услуги, действащи на територията на общината 25
8.2 Информация, относно регистрираните безработни лица на територията на общината: 27
8.3 Прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги: 27
9 Прогнозиране и планиране на необходимите социални и интегрирани здравно-социални услуги 28
10 Изводи 32
11 Приложения 33

Увод

Анализът на потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет в Община Елена е етап от процеса на стратегическо планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво за разработването на Националната карта на социалните услуги (Картата). Териториален обхват – анализът е извършен на територията на община Елена.
Общинското планиране се осъществява с прякото участие на служители от общинска администрация Елена, определени със Заповед на кмета да участват в разработването на анализа, в процеса на планиране, обсъждане и съгласуване на социалните услуги между общините в област Велико Търново и др.
Анализът на потребностите от социални услуги обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социални услуги в Община Елена и ще допринесе за планирането на дейности услуги за подобряване качеството на живот на населението на община Елена.
Събирането на необходимата информация за състоянието на Община Елена по различни показатели, изготвянето на приложенията се извърши през месец януари 2023 г. Проведени са работни срещи, на които са обсъждани проблемите в социалната сфера, идентифицирани са потребностите на конкретните рискови групи и тенденциите в развитието на социалните услуги на територията на общината.

1 Методология

Проучването на ситуацията в Община Елена е фокусирано върху нуждите от социални услуги, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Това е необходимо за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните и други партньори за развиване на съществуващите социални услуги и разкриване на нови, както и да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на Община Елена. Основната цел на анализа е определяне на нуждите на рисковите групи на територията на общината, планиране и осигуряване на качествени социални услуги, развиване на вече съществуващите и предоставяне на нови такива при необходимост, подобряване на достъпа до тях от нуждаещите се жители на община Елена.
Анализът е работен вариант, отворен документ, който може да претърпи корекции след обсъждане и съгласуване между кметовете на общини в област Велико Търново.

1.1 Цели

- Планирането на социалните услуги на общинско и областно ниво цели осигуряване на равен достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата на територията на община Елена, които изцяло да съответстват на приоритетите на държавната политика;
- Определяне на потребностите на общината от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;

- Да се оценят възможностите на наличните ресурси, както и подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социални услуги, мерки за преодоляване на създадените проблеми и за превенция на риска.
- Определяне на максималния брой потребители на всички социални услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет.

1.2 Методи и източници на анализа

Използваните методи за събиране на информация включват:

- Систематизиране и обобщаване на статистически данни, регулярно събирани от общинска администрация и местно-базираните държавни институции;
- Събиране на допълнителна статистическа информация за разпределението на ключови рискови групи и ползватели на социални услуги по населени места;
- Срещи и дискусии на представители на общинската администрация, Дирекция „Социално подпомагане“, ръководители на социални услуги в общината, ДБТ и др.
- Налични източници на информация:
- Информация, анализи и данни от Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Елена;
- Статистически бази-данни, събирани и актуализирани от: институции на областно ниво – ТСБ, ДБТ; общинска администрация Елена – ГРАО и дирекциите, отговорни за социални, образователни и хуманитарни дейности и други; данни, документация и експертиза за действащите социални услуги в община Елена;
- Училища, детски градини, лични лекари и други, които разполагат с информация за състоянието на свързаните сектори със социалните услуги.

2 Показателите в общината по критериите за социални и интегрирани здравно-социални услуги

Данни за община Елена по критериите за определяне в Националната карта на социалните услуги на максималния брой на потребителите на всички социални услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет

№	Наименование на критерия	Данни за община Елена (брой)
1	общ брой на населението	9553
2	общ брой на пълнолетните лица	7973
3	общ брой на децата до 18-годишна възраст	1580
4	общ брой на лицата в надтрудоспособна възраст	2054
5	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания	723
6	общ брой на децата с трайни увреждания до 18-годишна възраст	21
7	общ брой на децата от 0 до 7 г.	689
8	общ брой на лицата с трайни увреждания	723
9	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст	273
10	общ брой на децата с трайни увреждания, живеещи в домашна среда	21

11	брой на пълнолетните лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	52
12	брой на децата без увреждания до 18-годишна възраст	1559
13	общ брой на пълнолетните лица с психични разстройства	34
14	брой на пълнолетните лица с психични разстройства в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	9
15	общ брой на пълнолетните лица с интелектуални затруднения	29
16	брой на пълнолетните лица с интелектуални затруднения в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	5
17	общ брой на пълнолетните лица с физически увреждания	604
18	брой на пълнолетните лица с физически увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	70
19	общ брой на пълнолетните лица с деменция	2
20	брой на пълнолетните лица с деменция в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	2
21	общ брой на пълнолетните лица със сетивни увреждания	54
22	брой на пълнолетните лица със сетивни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	12
23	брой на лицата в надтрудоспособна възраст без увреждания	1200
24	брой на лицата в надтрудоспособна възраст без увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	138
25	брой на живеещите в домашна среда деца с трайни увреждания	21
26	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания с определена чужда помощ	67
27	брой на живеещите в домашна среда пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ	64
28	общ брой на лицата в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване	1338
29	брой на живеещите в домашна среда лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване	152

Източник: Дирекция „Социално подпомагане“ Елена и ТЗ ГРАО Велико Търново

3 Съществуващи социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на общината

Като ключов фактор от управлението на обществото, социалната политика е пряко свързана с развитието на територията и влияе на социалния статус и жизнените шансове на социалните групи. Икономическите и демографски фактори през последните години наложиха промени в политиките по отношение на уязвимите и рискови групи от населението, а именно деца в риск, хора с увреждания, самотно живеещи възрастни хора, безработни, малцинствени групи.

Дневен център за деца и младежи с увреждания

Центърът е създаден по Програма ФАР през 2007 г., като след края на проекта със Заповед № 5/08.01.2008 г. на АСП, респективно МТСП е разкрит Дневен център за деца и младежи с увреждания, който продължава да функционира като делегирана държавна дейност. Дневният център е с кацитет от 36 места с щат от 14 бр. специалисти и помощен

персонал: 1 бр. ръководител, 1 бр. социален работник, 1 бр. психолог, 2 бр. специални педагози, 1 бр. логопед, 2 бр. възпитатели, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. счетоводител-касиер, 1 бр. хигиенист, 1 бр. шофьор-работник поддръжка, 1 бр. огняр-детегледач и 1 бр. рехабилитатор.

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания

Със Заповед № РД01-0953/14.05.2019 г. на изпълнителния директор на АСП е разкрит Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания с капацитет 10 места. Екипът се състои от 0,5 бр. директор, 1 бр. социален работник, 1 бр. домакин/поддръжка и 6 бр. детегледачи.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът

Центърът е създаден със Заповед № РД01-0999/10.08.2017 г. на изпълнителния директор на АСП, когато е направена промяна във вида на социалната услуга, която до този момент е от типа Защитено жилище. ЦНСТПДУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 12 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. управител, 2 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 2 бр. трудотерапевти , 4 бр. санитари и 1 бр. поддръжка.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) „ НАДЕЖДА“ с. Илаков рът

Центърът е разкрит със Заповед № РД01-1934/10.10.2022 г. на изпълнителния директор на АСП. ЦНСТПЛУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 социални асистента.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът

Центърът е разкрит със Заповед № РД01-1942/10.10.2022 г. на изпълнителния директор на АСП. ЦНСТПЛУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 социални асистента.

Център за ранна интервенция на увреждaнията

От 23.06.2016 г. община Елена реализира проект „Услуги за ранно детско развитие в община Елена", финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г., по схема BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие". В Центъра се предлагат следните услуги: индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания; подкрепа за осигуряване на здравна консултация и дейности по превенция на заболяванията; психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения, семейно консултиране и подкрепа, индивидуална и групова работа с деца и родители; ранна интервенция на увреждaнията; допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище. По проекта работят психолог, логопед, педиатър, акушер-гинеколог, акушерка, медицинска сестра, рехабилитатор, специален педагог, социални работници, шофьор, медиатори. Срокът за изпълнение на дейностите по проекта е до 30.06.2023 г. Центърът е място, където деца до 7-годишна възраст от уязвими групи, включително и такива с увреждания, техните семейства, както и бъдещи родители получават грижи, надежда и подкрепа. С тази дейност се цели развитие на родителския капацитет, комплексна подкрепа и консултиране на родителите от уязвимите групи за полагане на грижи за децата, подобряване благосъстоянието на децата от уязвими групи, чрез предоставяне на комплекс от услуги.

Механизъм лична помощ

Механизмът „Лична помощ" в община Елена се прилага от 01.09.2019 г. в изпълнение на Закона за личната помощ и Наредба № РД-07-7 от 28.06.2019 г. за включването в него. С издадено направление от Дирекция „Социално подпомагане" град Елена, по реда на Закона за хората с увреждания, за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. в Механизма са включени 74 лица/деца с увреждания.

Асистентска подкрепа

От 15.02.2021 г. в община Елена стартира нов вид социална услуга „Асистентска подкрепа". За реализирането на услугата са назначени 17 лица като социални асистенти, от тях 13 лица на 8 часа и 4 лица на 4 часа, които обгрижват общо 45 потребителя.

Приемна грижа

С цел грижа за децата в неравностойно положение Община Елена от 2011 се реализират дейности по приемна грижа, като общината е партньор на Агенция социално подпомагане. През 2022 г. в приемни семейства са настанени 17 деца, като 5 от тях са осиновени, 3 деца са реинтегрирани в биологичните си семейства и на 1 дете му е променена мярката в настаняване в ЦНСТДБУ.

„Патронажна грижа + в община Елена" Компонент 3

Община Елена предоставя мрежа от услуги в домашна среда на лица с увреждания и възрастни хора по Проект BG05M9OP001-2.119-0052 „Патронажна грижа + в община Елена"- Компонент 3, по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-6.002 „Патронажна грижа +", BG05M9OP001-6.004 „Патронажна грижа +

- Компонент 2 и BG05M9OP001-2.119 по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020, съфинансирана от Европейски съюз чрез Европейски социален фонд.

Целевата група са възрастните хора и лицата с увреждания, както 44 лица получават алтернативна подкрепа в общността, чрез предоставяне на качествени и достъпни услуги за дългосрочна грижа. По проекта работят 4 социални асистента, 3 медицински сестри, 1 психолог и 1 координатор.

3.1 Социални услуги

3.1.1 Социални услуги – делегирани от държавата дейности

Дневен център за деца и/или младежи с увреждания					
Място	**Целева група**	**Брой места**	**Посочва се средногодишна заетост за 2022 г. в брой.**	**Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ**	**Териториален обхват**
Адрес: Гр. Елена, ул.„Х. Ю. Брадата“ № 69	деца и младежи с увреждания	36	29	1. дневна грижа; 2.информиране и консултиране; 3. терапия и рехабилитация; 4. обучение за придобиване на умения;	Социална услуга на общинско ниво

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания					
Място	**Целева група**	**Брой места**	**Посочва се средногодишна заетост за 2022 г. в брой.**	**Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ**	**Териториален обхват**
Адрес: гр. Елена „Иван Момчилов“ № 112	Деца лишени от родителска грижа без увреждания	10	10	1. резидентна грижа; 2. информиране и консултиране 3. застъпничество и посредничество; 4. обучение за придобиване на умения.	Социална услуга на областно ниво за удовлетворяване на потребностите лица от цялата страна

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост					
Място	**Целева група**	**Брой места**	**Посочва се средногодишна заетост за 2022 г. в брой.**	**Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ**	**Териториален обхват**
Адрес: с. Илаковрът, ул. „В населеното място“ № 63 общ. Елена	Пълнолетни лица с умствена изостаналост	12	12	1. резидентна грижа; 2. информиране и консултиране; 3. застъпничество и посредничество; 4. терапия и рехабилитация; 5. обучение за придобиване на умения.	Социална услуга на областно ниво за удовлетворяване на потребностите лица от цялата страна

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост „Надежда“					
Място	**Целева група**	**Брой места**	**Посочва се средногодишна заетост за 2022 г. в брой.**	**Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ**	**Териториален обхват**
Адрес: с. Илаков рът № 62, общ. Елена	Пълнолетни лица с умствена изостаналост	15	15	1. резидентна грижа; 2. информиране и консултиране; 3. застъпничество и посредничество; 4. терапия и рехабилитация; 5. обучение за придобиване на умения.	Социална услуга на областно ниво за удовлетворяване на потребностите лица от цялата страна

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост					
Място	**Целева група**	**Брой места**	**Посочва се средногодишна заетост за 2022 г. в брой.**	**Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ**	**Териториален обхват**
Адрес: с. Илаков рът № 62, общ. Елена	Пълнолетни лица с умствена изостаналост	15	15	1. резидентна грижа; 2. информиране и консултиране; 3. застъпничество и посредничество; 4. терапия и рехабилитация; 5. обучение за придобиване на умения.	Социална услуга на областно ниво за удовлетворяване на потребностите лица от цялата страна

Асистентска подкрепа						
Място	**Брой субсидирани потребители**	**Брой обслужвани лица**	**Брой чакащи лица**	**Брой асистенти**	**Брой лица, администриращи услугата**	**Териториален обхват**
Адрес: град Елена ул. „Ил. Макарио полски“ № 24	40	44	0	15	2	Социална услуга на общинско ниво в гр. Елена, с. Майско, с. Каменари, с. Константин, с. Беброво с . Буйновци с. Марян с. Руховци

3.1.2 Социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, които функционират на територията на общината по проекти, финансирани от оперативни програми.

Социална услуга/ място на предоставяне	Финансирана по операция	Точна дата на приключване на проекта	Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ	Целева група	Брой места	Заетост[1] брой
Проект с наименование: „Услуги за ранно детско развитие в община Елена", / наименование на услугата: Център за ранна интервенция на увреждането" гр. Елена, с адрес: ул. „Паисий Хилендарски" № 2	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г., по схема BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие"	30.06.2023 г.	интегрирани здравно-социални услуги	Деца от 0 до 7 годишна възраст от уязвими групи, включително и деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители.	300 като зададен индикатор по проекта	130 средно годишно

Социална услуга/ място на предоставяне	Финансирана по операция	Точна дата на приключване на проекта	Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ	Целева група	Брой места	Заетост[2] брой
Проект с наименование: „Патронажна грижа + в община Елена" Компонент 3	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г., по схема BG05M9OP001-2.119 Патронажна грижа +"	21.04.2023	интегрирани здравно-социални услуги	Лица в надтрудоспособна възраст и лица с увреждания	44	44

[1] Посочва се средна месечна заетост за периода от стартиране на услугата до момента на извършването на анализа.

[2] Посочва се средна месечна заетост за периода от стартиране на услугата до момента на извършването на анализа.

4 Брой на желаещите да ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Елена

Към момента услугата „Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост“ е с най-много брой на желаещи лица - 82 лица от цялата страна от които 4 лица са посочили като първо желание за настаняване ЦНСТПЛУИ в с. Илаков рът и 3 лица чакащи за „Асистентска подкрепа“.
За услугите „Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания“, „Дневен център за деца и младежи с увреждания“ няма чакащи.

5 Информация относно броя на лицата от други общини, които ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Елена

5.1 Потребители от други общини, ползващи социални услуги

1. Вид социална услуга „Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост“, брой потребители от други общини – 11 бр.
   По данни Д СП Елена към момента има 82 лица, които са заявили желанието си да ползват такъв вид услуга.
2. Вид социалната услуга „Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания“, брой потребители от други общини – 2 бр.
3. По данни Д СП Елена към момента за резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания има 15 чакащи.
4. По данни Д СП Елена към момента за здравно-социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи има 32 чакащи.

6 Информация за демографското развитие в община Елена

Демографската характеристика включва в себе си данни за: общия брой на населението, разпределението по пол, обща и трудоспособна възраст, стойности на естествения и механичния прираст. Проследяването на движението на тези данни във времето между най-малко пет последователни години дава представа за посоката на развитие на дадената територия. Това е показател за жизнеспособността на човешкия ресурс и тенденциите в неговото движение. Демографската характеристика на дадена територия е от съществено значение, тъй като е показател за способността й за развитие. В същото време може да бъде маркер за наличие на проблеми и съществуване на заплахи в дадена посока за тази територия.

Данни/информация за демографското развитие в община Елена за последните 5 години:						
		2021	*2020*	*2019*	*2018*	*2017*
Общ брой на населението	*брой*	*8269*	*8358*	*8389*	*8503*	*8615*
Раждаемост	*брой*	*68*	*65*	*65*	*49*	*78*
Смъртност	*брой*	*199*	*178*	*173*	*166*	*197*
ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ	*брой +/-*	*-131*	*-113*	*-108*	*-117*	*-119*
Заселени	*брой*	*291*	*312*	*231*	*194*	*172*
Изселени	*брой*	*249*	*230*	*237*	*189*	*236*
МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ	*брой +/-*	*42*	*82*	*-6*	*5*	*-64*
Гъстота на населението	*бр. души на кв. км.*	*12,3*	*12,4*	*12,5*	*12,7*	*12,8*
Брой градско население	*брой*	*4593*	*4694*	*4797*	*4897*	*5000*
Брой селско население	*брой*	*3721*	*3680*	*3650*	*3663*	*3707*

Източник: Обработена информация, по данни от НСИ

Разпределението на населението по населени места е с постоянната тенденция на намаляване на населението в малките общини в страната, наблюдавана през последните повече от 10 години се отчита и в община Елена. Съотношението между половете в една общност е белег за нейната жизнеспособност, тъй като установяването на тенденция за сериозен превес на единия спрямо другия пол може да доведе до ускоряване на отрицателните стойности, както на естествения прираст (поради намаляване на броя живородени), така и на механичния. От друга страна при условие, че бъде отчетено много по-бързо намаление на единия пол спрямо другия е сигнал за конкретни социално-икономически проблеми на тази територия.

Това, което буди сериозна тревога е фактът, че докато най-възрастното население в диапазона от 70 г.-74 г. и над 80 г. и нагоре се е увеличило за 2021г. спрямо 2017 г., то най-младите, а именно групите от 0 до 14 г. и от 20 до 29 г. са намалели.

Разпределение на населението в община Елена по местоживеене и възраст

възраст	община Елена, 2017 г.			община Елена, 2021 г.			% изменение 2017/2021
	в града	в селата	общо	в града	в селата	общо	
0-4	161	220	381	150	187	337	-11,55
5-9	166	212	378	131	210	341	-9,79
10-14	218	220	438	180	187	367	-16,21
15-19	201	189	390	193	214	407	4,36
20-24	222	219	441	164	182	346	-21,54
25-29	238	198	436	194	223	417	-4,36
30-34	281	171	452	233	206	439	-2,88
35-39	301	203	504	265	176	441	-12,50
40-44	382	227	609	321	232	553	-9,20
45-49	398	193	591	363	237	600	1,52
50-54	447	215	662	416	219	635	-4,08
55-59	400	253	653	405	239	644	-1,38
60-64	402	273	675	391	253	644	-4,59
65-69	385	293	678	364	285	649	-4,28
70-74	320	253	573	337	275	612	6,81
75-79	258	197	455	249	183	432	-5,05
80+	274	208	482	287	207	494	2,49

Източник: Обработена информация, по данни от НСИ

Върху ръста на смъртността въздействие оказват различни стресови фактори – социални, финансови, липса на работа, ниски доходи, състояние на здравната система на територията и др, които могат да доведат до влошаване на здравето. От друга страна раждаемостта се влияе от разнородни по своята природа причини – психологически (проява на нежелание от страна на младите да имат повече от едно дете или отказ да имат деца, страх от невъзможността да осигурят материално своите бъдещи деца и др.) или финансови, както и в търсене на възможности за развитие (младите хора в детеродна възраст напускат територията в търсене на по-големи възможности за себереализация в по-големите градове или в чужбина). За да се подобрят показателите на естествения прираст следва да се подобрят условията за живот като цяло (в т.ч. грижата за здравето на населението – профилактика и лечение). Това ще повлияе положително от една страна върху удължаването на живота (намаляване на смъртността), а от друга ще се увеличи желанието на местните жители да имат едно или повече деца. Въпреки, че не се наблюдава увеличение, отрицателните стойности на коефициента отразяващ естествения прираст в общината са високи през годините, а фактът, че тези стойности са относително постоянни навежда на заключението, че в социално-икономическите и културно-образователни условия не са настъпили особени промени, които да повлияят по някакъв начин на естествения прираст на местното население.

Установилата се тенденция на намаляване на населението е тревожен факт, който води до макар и бавно, но постепенно обезлюдяване на територията и предполага взимането на сериозни мерки, чрез които да бъде спрян този процес. При добра политика в посока подобряване на условията на живот, както в икономически така и в социално-културен план могат да бъдат възродени селата, както и да се спре постепенно обезлюдяване на общинския център.

7 Информация за наличната социална, образователна и здравна инфраструктура в община Елена

7.1 Социална инфраструктура

7.1.1 Социални услуги

Дневен център за деца и младежи с увреждания

Центърът е създаден по Програма ФАР през 2007 г., като след края на проекта със Заповед № 5/08.01.2008 г. на АСП, респективно МТСП е разкрит Дневен център за деца и младежи с увреждания, който продължава да функционира като делегирана държавна дейност. Дневният център е с капацитет от 36 места с щат от 14 бр. специалисти и помощен персонал: 1 бр. ръководител, 1 бр. социален работник, 1 бр. психолог, 2 бр. специални педагози, 1 бр. логопед, 2 бр. възпитатели, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. счетоводител-касиер, 1 бр. хигиенист, 1 бр. шофьор-работник поддръжка, 1 бр. огняр-детегледач и 1 бр. рехабилитатор. Дневния център разполага с логопедичен кабинет, медицински кабинет, зала за рехабилитация, стая на психолога, две занимални за свободното време на децата, кабинет по трудотерапия, кухня, трапезария и таванско помещение, което след голям ремонт и превърнато в класна стая, стая на ръководителя и домакина, две стаи за усамотение и складови помещения. Помещенията са в добро състояние, обзаведени с всичко необходимо за работа на специалистите. Всяка година се закупуват нови дидактични материали, а старите се бракуват.

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания

Със Заповед № РД01-0953/14.05.2019 г. на изпълнителния директор на АСП е разкрит Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания с капацитет 10 места. Екипът се състои от 0,5 бр. директор, 1 бр. социален работник, 1 бр. домакин/поддръжка и 6 бр. детегледачи. Центърът се намира в оживен квартал на града, в близост до детска градина и двете училища в града. До услугата има изградена много добра инфраструктура. Сградата е ново строителство, тухлена, санирана обзаведена и оборудвана според потребностите на потребителите. Центърът разполага с пет спални помещения, дневна, перално помещение, санитарни възли, стая за персонал, двор с беседка.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът

Центърът е създаден със Заповед № РД01-0999/10.08.2017 г. на изпълнителния директор на АСП, когато е направена промяна във вида на социалната услуга, която до този момент е от типа Защитено жилище. ЦНСТПДУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 12 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. управител, 2 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 2 бр. трудотерапевти , 4 бр. санитари и 1 бр. поддръжка. Сградата е в много добро състояние, санирана и извършен ремонт на покрива. Притежава и голямо дворно място с зеленчукова градина, която се поддържа от потребителите с помощта на персонала. Услугата е отдалечена 10 км. от общинския център.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) „ Надежда“ с. Илаков рът

Центърът е разкрит със Заповед № РД01-1934/10.10.2022 г. на изпълнителния директор на АСП. ЦНСТПЛУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 социални асистента. Сградата е в добро състояние, направен е ремонт на покрива и на помещенията.

Услугата е отдалечена 10 км. от общинския център.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът

Центърът е разкрит със Заповед № РД01-1942/10.10.2022 г. на изпълнителния директор на АСП. ЦНСТПЛУИ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат нужда от 24-часова грижа, която се предоставя в условия, близки до семейната среда, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен живот. Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 социални асистента.

Център за ранна интервенция на увреждaнията

От 23.06.2016 г. община Елена реализира проект „Услуги за ранно детско развитие в община Елена", финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 г., по схема BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие". В Центъра се предлагат следните услуги: индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания; подкрепа за осигуряване на здравна консултация и дейности по превенция на заболяванията; психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения, семейно консултиране и подкрепа, индивидуална и групова работа с деца и родители; ранна интервенция на увреждaнията; допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище. По проекта работят психолог, логопед, педиатър, акушер-гинеколог, акушерка, медицинска сестра, рехабилитатор, специален педагог, социални работници, шофьор, медиатори. Срокът за изпълнение на дейностите по проекта е до 30.06.2023 г. Центърът е място, където деца до 7-годишна възраст от уязвими групи, включително и такива с увреждания, техните семейства, както и бъдещи родители получават грижи, надежда и подкрепа. С тази дейност се цели развитие на родителския капацитет, комплексна подкрепа и консултиране на родителите от уязвимите групи за полагане на грижи за децата, подобряване благосъстоянието на децата от уязвими групи, чрез предоставяне на комплекс от услуги. Центърът е позициониран в на първия етаж в сградата на общежитието към СУ „Ив. Момчилов" град Елена. Базата е в отлично състояние.

7.1.2 Жилищни условия

Общинския център град Елена изпълнява ролята на основен икономически, административен и обслужващ център. В него са съсредоточени всички здравни, правни и административни услуги, основната част от образователните и социалните услуги, както и културните и спортните дейности. В по-големите села Константин, Майско и Беброво, които изпълняват в известна степен функцията на „опорни селища" се предлагат базови нива на образование, култура и спорт. В останалите села са се запазили единствено част от културните дейности реализирани основно от читалищата и пенсионерските клубове, където те функционират. В тези села значимите обекти са представени предимно от магазини и заведения за хранене, които задоволяват единствено потребностите на населението от базово ежедневно обслужване.

В общината населението обитава предимно собствени жилища. Община Елена разполага с общински жилища, които се намират в жилищни кооперации в гр. Елена и къщи в населените места Илаков рът, Каменари и Тодювци. Ведомствените жилища са 1 бр., а жилищата под наем - 56 броя. Картотекирани са 13 лица и семейства, чакащи за настаняване в гр. Елена и 1 лице за село Яковци. Всички общински жилища са в регулация.

Ромското население на територията на община Елена е концентрирано в няколко населени места, намиращи се в източната част на общината (с. Майско, с. Константин, с. Каменари, с. Беброво и с. Палици). В с. Майско преобладаващо е населението от ромски произход, а в с. Константин то е с дял приблизително 30%. В останалите споменати по-горе населени места този дял е по-малък. Отделни ромски семейства живеят в гр. Елена, както и в други

населени места от общината. Част от ромските семейства живеят в собствени жилища, но има и много, които обитават наети жилищни имоти, предимно частни. Общината не разполага с достатъчно общински жилищни имоти за задоволяване на потребностите на ромските семейства, а в гореспоменатите населени места изобщо няма общински жилища. Семействата с най-ниски доходи живеят в лоши жилищни условия, някои от тях обитават фургони, в които няма нито течаща вода, нито канализация.
Изготвена и процедирана е кадастрална карта за кв. „Кантона“ в с. Майско, в който живеят ромски семейства с много нисък социален статус. В същия квартал през 2008 г. е частично реализиран проект за изграждане на водоснабдяване и канализация, финансиран по „План за действие 2007“ към Националната програма за подобряване жилищните условия на ромите в Република България.
Селата Майско и Константин имат актуални кадастрални и регулационни планове. При осигуряване на финансиране за изграждане на жилища за ромското население, има възможност за включване на нови територии в строителните граници на двете населени места, в които да бъдат обособени урегулирани поземлени имоти за жилищно строителство.
По отношение потребностите на настоящото постоянно население с изключение на някои по-големи села не се налага допълнително жилищно строителство. Може да се прогнозира, че в сферата на жилищното строителство и обществения сграден фонд, основният дял от инвестиционните инициативи от страна на населението и общинската администрация през следващите години ще бъдат насочени към подобряване на енергийните характеристики, използване на ВЕИ, реновиране на личните жилища, респ. подмяна на съществуващите жилищни сгради с ново строителство.

7.1.3 Транспортни връзки за достъп на социалните услуги и обезпечаване на ползването им

Общинската пътна мрежа е една от най-дългите сред общинските пътни мрежи в страната, което се дължи на голямата територия и многото населени места в община Елена. Това, от друга страна, предизвиква затруднения при поддръжката на много дългата общинска пътна мрежа. Особено тежко е осигуряването на снегопочистването през зимния сезон в общината. Пътищата от общинската пътна мрежа са категоризирани в 3 категории. На територията на общината 75,8 км са I категория, 3,2 км са II категория и 162,2 км са III категория. По-голямата част от общинските пътища са изградени още в първата половина на XX в. През 70-80 те години на миналия век почти всички пътища са асфалтирани, без да им се променят напречните и надлъжните профили. Поради слабата интензивност на автомобилното движение те са издържали в относително добро състояние до края на века, но с увеличаване на натоварването една голяма част от тях в момента са в лошо състояние. За това оказва влияние и засиленият дърводобив, движението на тежкотоварните автомобили, интензифицирането на строителството в малките населени места и движението на тежки строителни машини.
На територията на община Елена автобусния превоз на пътници се осъществява от общинската транспортна схема и областната (от квотата на община Елена) транспортна схема за превоз на пътници от общо 2 бр. превозвачи - „Елена Автотранспорт“ ЕООД и „Алекс ОК“ ЕООД. Те оперират през Автогара Елена, намираща се в центъра на града. Един от превозвачите, а именно „Алекс ОК“ ЕООД обслужва само една линия - по маршрута гр. Елена - гр. Велико Търново два пъти на ден. Автобусните връзки между

селата и общинския център се осъществява от „Елена Автотранспорт“ ЕООД, по маршрутите: гр. Елена - с Каменари; гр. Елена - с. Мийковци; гр. Елена - с. Средни колиби; гр. Елена - с. Марян - с. Чакали - с. Палици – с. Давери – с. Беброво – с. Константин – с. Майско; Елена-Тодювци-Дрента; Елена – Велковци – Лазарци – Хъневци – Илаков рът – Буйновци – Мийковци. Някои от линиите като тези до с. Мийковци и Средни колиби се обслужват само в определени дни – сряда и петък, а повечето от останалите линии до селата нямат покритие на маршрута през почивните дни: събота и неделя.

Интензивността на автобусните линии за между две населени места е в пряка зависимост от интензивността на пътникопотока по тази линия. Това е и определящият фактор, в следствие на който селата, които са в близост до общинския център да имат повече на брой автобуси, които ги свързват с града, за разлика от по-отдалечените, при които има по един автобус сутрин и вечер при това в определени дни от седмицата. Най-вероятно и тук се наблюдава тенденцията, наложила се в страната през последните години, а именно голяма част от жителите на населени места в близост до по-големи градове да не мигрират от селата, а да пътуват всеки ден до работното си място в града, като се прибират след края на работния ден.

7.2 Образование

Образованието си младите жители на община Елена получават от предучилищно обучение в яслите и детските градини, и основно и средно обучение в общообразователните училища.

Предучилищно обучение

Първи стъпки, както в социализацията си, така и в образователните си навици извън семейната среда най-малките жители на територията извършват в детските ясли.

Капацитет и брой деца в детските ясли на община Елена

		години					
		2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
детски ясли	заведения	1	1	1	1	1	1
	брой места, капацитет	38	38	38	38	38	38
деца в яслите (брой)	общо	23	28	30	10	20	32
	момчета	14	11	20	5	9	12
	момичета	9	17	10	5	11	20
обхват на децата в детски ясли	%*	9,6	13,2	15,8	5,6	9,3	15,9

Източник: по данни от НСИ

Както е видно от данните в таблицата по-горе на територията на общината функционира само една детска ясла. Тя се намира в град Елена и е създадена през 1961 год., като първоначално се е помещавала в сградата на туристическата спалня. По-късно през 1967 год. е преместена в нова сграда, която е специално построена за целта. Капацитетът на заведението в момента е 38, като децата са разпределени в две групи. Видно е, че през годините този капацитет не е достиган напълно, като броят на малчуганите варира. Добър

показател е нарастването на процента обхванати деца, посещаващи яслите, изчислен спрямо 100 деца от населението на възраст до 3 години, който през изследвания период до 2019год. се е увеличил почти двойно. Отчита се нарастване на броя родители, които водят децата си до 3-годишна възраст в детски ясли. Фактът, че капацитетът на яслите не се запълва през годините може би се дължи на факта, че по-голяма част от родителите предпочитат при възможност преди детската градина сами да отглеждат децата си или това да бъде извършено от възрастните баби и дядовци. Сериозно влияние оказва и спецификата на етнокултурата при ромите, тъй като детските ясли почти не се посещават от техните най-малки представители. Резкия спад, който се наблюдава през 2020 год. (3 пъти е намалял броят на децата в яслите) се дължи на здравната криза породена от COVID – 19 и последвалите периодични затваряния на образователните заведения в страната.
За децата в детското заведение се грижи високо квалифициран персонал от 14 души. Условията за възпитание и образование в детската ясла са много добри. Жизнената среда отговаря на изискванията за безопасност, естетика и комфорт. Интериорът и подредбата на групите са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. Дворът на детската ясла е с висока ограда, затворен и обезопасен и добре поддържан. Детската ясла разполага със собствена кухня и приготвя здравословна храна, съгласно изискванията за физиологичните норми на хранене до три годишна възраст. От 01.06.2012 година с Решение № 64/18.05.2012 г. е разкрита и Детска кухня за неорганизиран контингент деца от 10 месеца до 3 години. Услугата е за деца, които не са записани в детска ясла и не е обвързана с получаването на помощи и майчинство.
През периода от учебните 2017/2018 г. до 2020/2021 г. общия брой на детските градини на територията на община е 5 и той остава непроменен за целия период. Няма закрити детски образователни предучилищни заведения, какъвто процес се наблюдава при други общини в страната. Детски градини функционират, както в гр. Елена, така и в по-големите села. Това са:

- Детска градина „Радост”, гр. Елена – в заведението се обучават и възпитават деца на възраст 3–7 години, като по желание на родителите могат да се приемат и деца на 2 годишна възраст (съгласно Закона за предучилищно и училищно образование). Имат функциониращ собствен сайт (https://dg-radost-elena.com/) за улеснена връзка с родителите и профил в социалните мрежи за директен дистанционен контакт;

- Детска градина „Вяра, Надежда и Любов”, с. Беброво – в детското заведение се в една смесена група се обучават и възпитават деца на възраст от 2 до 7 години. Имат свой сайт (https://dg-bebrovo.com/), както и профил в социалните мрежи. Част от функционалните бутони на сайта обаче не са заредени с посочената информация;

- Детска градина „Щастливо детство”, с. Константин, - в детското заведение се в една смесена група се обучават и възпитават деца на възраст от 2 до 7 години. Имат свой сайт (https://dg-konstantin.com/), липсва профил в социалните мрежи. Част от функционалните бутони на сайта не са заредени с посочената информация;

- Детска градина "Приказен свят", с. Майско - Имат свой сайт https://dgprikazensvyat-maysko.com/ , който на вероятно е сравнително скоро създаден, тъй като на него все още липсва информация за детското образователно заведение. Липсва профил в социалните мрежи;

- Детска градина "Мир", с. Каменари – в детското заведение се в една смесена група се обучават и възпитават деца на възраст от 2 до 7 години На този етап детската градина не разполага със свой сайт и профил в социалната мрежа за да може да осъществява улеснена комуникация със родителите на децата, които я посещават, както и да достигне до повече от тях. За публикуване на своите стратегически документи заведението за момента ползва сайта на Община Елена.

Капацитет и брой деца в детските градини на община Елена

		учебни години				
		2017/ 2018	**2018/ 2019**	**2019/ 2020**	**2020/ 2021**	**2021/ 2022**
детски градини	заведения	5	5	5	5	5
	групи	11	11	10	10	10
	места	313	313	288	288	288
деца в градините (брой)	общо	235	233	234	236	248
	момчета	119	118	122	122	126
	момичета	116	115	112	114	122

Източник: по данни от детските градини на територията на община Елена

Както и при яслите и тук данните показват, че капацитета на детските градини не се използва в целия му размер. Децата, които посещават предучилищните образователни заведения са по-малко на брой от общия им капацитет. Може да се заключи, че изградената мрежа от детски заведения на територията на общината е в състояние да удовлетвори напълно потребностите на населението от този тип обслужване.
При преглед на данните от двете таблици е видно, че за изследвания период средно един детски учител се грижи за 11-12 деца. Може да се заключи, че е броят на детските учители е напълно достатъчен за провеждането на един ползотворен образователен и възпитателен процес в предучилищното образование.

Брой на педагогическия персонал и детските учители в детските градини в община Елена

персонал	**учебни години**				
	2017/ 2018	**2018/ 2019**	**2019/ 2020**	**2020/ 2021**	**2021/ 2022**
детски учители	21	21	20	22	22
педагогически персонал	22	22	21	22	22

Източник: по данни от НСИ

Детските градини, както и училищата на територията са общински и разчитат основно на финансиране от държавния и общинския бюджети. През годините Община Елена в сътрудничество с управата на съответното детско образователно заведение е изпълнила няколко проекта, най-често със собствени средства за подобряване на средата за учене на малките жители на територията, както и за обновяване на материалната база. Състоянието на отделните детски градини е както следва (съгласно публични данни и Стратегии за развитие на детските градини):

- **Детска градина „Радост” – гр. Елена** - През м. септември 2011 г. с Решение на

ОбСъвет гр. Елена детското заведение се мести в изцяло реновирана, санирана и обзаведена сграда. Отоплението е с екогориво /палети/ и 10 бр. слънчеви батерии. Състои се от 5 групи със самостоятелни занимални и спални. Те са в много добро състояние, осигуряващи материален и емоционален комфорт на децата. Има добре обзаведен физкултурен салон компютърен кабинет, медицински кабинет, методичен кабинет, канцелария и дирекция. Ползване на интернет в мрежова връзка в цялата сграда. Самостоятелен кухненски блок и перално помещение. Дворът е обширен с обособени площадки за всяка група. Наличие на футболно игрище, баскетболни кошове. Засадени са много храсти, дървета, цветни алеи. Уредите се поддържат в добро състояние. Наличие на голям пясъчник. Спазени са функционалните и хигиенно-педагогическите изисквания при оформяне на дворното пространство. Осигурено е здравно обслужване и здравна профилактика. Приемат се и деца със СОП, като за тях са осигурени грижи, съобразно потребностите, включително работа с ресурсен учител, логопед и психолог. Детската градина периодично разработва и прилага Стратегия за развитие на детското заведение.

- **Детска градина „Вяра, Надежда и Любов" – с. Беброво** – детската градина се намира в сграда, която преди 80-те години е представлявала мандра. Регистрирана е като публична собственост. Сградния фонд включва: кухненски блок, игрална с две помещения, самостоятелна спалня, сервизни помещения, склад за хранителни продукти и мазе, отговарящи на изискванията на РЗИ. Дворът е озеленен с добре поддържани уреди и съоръжения. Като цяло материалната база е в добро състояние, сградата се нуждае от ремонт на външната мазилка, а уредите на външната детска площадка за имат нужда от осъвременяване и подмяна. Седмично по график е осигурено и здравно обслужване от медицинска сестра. **Детска градина „Щастливо детство" – с. Константин –** материално-техническата база на детското заведение включва: една спалня и занималня, административен кабинет, дворна площадка, осигуряваща дейностите на открито, както и съоръжения, които обаче са морално остарели. През годините са извършвани периодични ремонтни дейности, в т.ч. газификация и хидроизолация, смяна на дограмата, измазване и боядисване на помещенията. Осигурена е и здравна профилактика и здравно обслужване на малките възпитаници по определен график.
- **Детска градина "Приказен свят", с. Майско –** Състоянието на материалната база е задоволително. Необходимо е извършване на дейности по енергийна ефективност на сградата на ДГ "Приказен свят", както и изграждане на детска площадка.
- **Детска градина "Мир", с. Каменари –** условията за образование и възпитание на децата са добри. Осигурено е необходимото медицинско обслужване за малките възпитаници. Обновена е една част от материалната база в сградата и на двора. На този етап е необходим основен ремонт на покрива, саниране на сградата, обновяване на дворното пространство с нови уреди и съоръжения.

<u>Средно и основно образование</u>

На територията на Община Елена функционират общо 5 училища: 1 бр. начално, 2 бр. основни 1 бр. обединено и 1 бр. средно училище. Основните училища се намират в селата,

докато началното и средно-образователното функционират в общинския център, както следва:

- **СОУ „Иван Николов Момчилов" – гр. Елена,** в училището учат деца не само от града, но и от селата в общината. Разпределени са в общо 23 паралелки от I – XII клас. Училището разполага със собствен сайт (https://www.momchilov.bg/) и профил в социалната мрежа Facebook;
- **НУ „Иларион Макариополски" – гр. Елена,** в училището учат ученици от град Елена и от още 9 населени места. Учениците са разпределени в 4 паралелки от I – IV клас. Училището разполага със собствен сайт (https://nu-elena.eu/index.php)и профил в социалната мрежа Facebook;
- **ОбУ „Отец Паисий" – с. Майско** – в училището учат деца от с. Майско, предимно от ромски произход. Учениците са разпределени в 9 паралелки от I – IX клас. За по-добра комуникация имат собствен сайт (http://www.ou-maysko.org/) и страница в социалната мрежа Facebook;
- **ОУ „Отец Паисий" – с. Константин**, в училището учат деца от различни етноси в т.ч. и от съседни села, сред които има изградени добри взаимоотношения. Учениците са разпределени в 7 паралелки от I – VII клас. За по-добра комуникация имат собствен сайт (http://ou-konstantin.free.bg/) и страница в социалната мрежа Facebook;
- **ОУ „Христо Ботев" – с. Беброво**, Учениците са разпределени в 7 паралелки от I – VII клас. За по-добра комуникация имат собствен сайт (https://ou-bebrovo.eu/) и страница в социалната мрежа Facebook.

Брой учащи в общообразователните и специални училища на територията на община Елена

видове класове	по пол	**Учебни години**				
		2017/ 2018	**2018/ 2019**	**2019/ 2020**	**2020/ 2021**	**2021/ 2022**
I - IV клас	мъже	165	157	152	153	156
	жени	132	127	129	130	132
V - VII клас	мъже	137	119	116	118	119
	жени	132	120	106	109	112
VIII - XII клас	мъже	54	44	39	41	43
	жени	84	70	73	72	74
общо:		**704**	**637**	**615**	**623**	**636**

Източник: по данни от училищата на територията на община Елена

С цел подобряване и повишаване качеството на образованието в училищата на територията са реализирани дейности по програма ОПНОИР, както и по Националната програма, по различни проекти като: „Образование за утрешния ден", „Твоят час", „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи", „Подкрепа за приобщаващо образование", „Отново заедно". Въпреки това за поддържане на материалната си база училищата основно разчитат на общинския бюджет, а една част от тях от селата нямат опит в подготовката и реализирането на проекти по донорски програми.

Брой учители в община Елена

видове класове	Учебни години				
	2017/ 2018	**2018/ 2019**	**2019/ 2020**	**2020/ 2021**	**2021/ 2022**
I - IV клас	34	32	32	32	32
V - VII клас	32	33	33	33	33
VIII - XII клас	16	18	17	18	18
общо	82	83	82	83	83

Източник: по данни от училищата на територията на община Елена

Всеки един колектив от училищата полага сериозни усилия, чрез работа и подобряване на комуникацията с родителите, за да върне тези деца обратно в училище и да се погрижи за тяхното образование. Именно в тази посока се реализират проекти, като: „Проект „Подкрепа за успех“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР). Териториалното разположение на инфраструктурата на образованието в община Елена е в съответствие с наличния брой лица в училищна възраст. Обектите на общото образование са концентрирани в населените места с най-добри демографски показатели. Освен това в тези училища учат и децата от съседните села и дори от най-малките махалички. За осигуряване на обучението на учениците от селата, в които липсват действащи училища, са осигурени училищни автобуси, с които част от децата се превозват до съответните средищни училища. Другата част от учениците се превозват с автобуси на ДАП „Автотранспорт”. Ежедневно се осигурява безплатен транспорт по четири обходни маршрута към средищните училища на 167 пътуващи деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от 15 населени места в общината, а за пътуващите ученици е осигурено и хранене.

Основният приоритет е учениците да завършат основното си образование близо до родното си място, след което имат възможност да продължат в средното училище в гр. Елена. През последните години потокът от ученици от околните села на град Елена се увеличава и училището прави всичко възможно, за да полага оптимални грижи за своите възпитаници. Към СОУ „Иван Момчилов” е изградено общежитие за 80 човека. Режимът в общежитието е съобразен с учебната програма и потребностите на учениците. Условията за живот са значително подобрени след основния ремонт на стаите, санитарните възли, баните, в които има течаща топла вода 24 часа в денонощието. Сградата на общежитието е външно санирана. Стаите за спане се отоплявят с дърва.

Поради малкия брой на учениците липсват и профилирани училища. Част от учениците на възраст от 15 до 18 години учат в професионални и профилирани гимназии извън рамките на общината (най-вече в гр. Велико Търново). В СУ „Иван Н. Момчилов“ и ОбУ „Отец Паисий“ с. Майско се разкриват профилирани паралелки, които да отговарят на търсенето и професионалната ориентация. За 2022 г. в средното училище в града са разкрити две професионални паралелки - ГЛС „Техник-лесовъд“ и „Ресторантьор“. В училището в село Майско се разкри професионална паралелка „Работник в заведения за хранене и развлечения“. Завършващите ще имат възможност да започнат работа по специалностите си, тъй като в общината има недостиг на работници с такъв профил.

Извънкласната работа на децата е разнообразна, като това е особено изразено в средното училище в гр. Елена. Организирани са различни форми за извънкласни занимания: клубове – „Балансирано хранене и здравословен живот“, „Изобразително изкуство“,

„Млад велосипедист“, „Млад огнеборец“, Училищна дърворезбарска работилница, танцов състав, вокална и театрална група.
На територията на общината функционират и Център за подкрепа за личностно развитие и Школа по изкуствата, където учащите имат възможност да се занимават с дейности по интереси и да развиват таланта си. Центъра се намира в нова сграда, но не е помислено за деца с увреждания, има проектиран асансьор в сградата, но той не работи. Отоплението недостатъчно, за да се постигне 18 градуса както е по изискванията.
Като цяло материалната база на училищата е в сравнително добро състояние, тъй като през годините Общината основно със свои средства е извършвала ремонтни дейности, в т.ч. и мерки за енергийна ефективност на някои от учебните сгради. На този етап състоянието на училищната инфраструктура по училища е:

- **ОбУ „Отец Паисий“, с. Майско** – съгласно Стратегията за развитие 2020-2024г. на училището е видно, че разполага със добра материална база, привлекателна учебна среда и добре оборудвани стаи, което обаче се оказва недостатъчни и има необходимост от изграждане на нови. Училището има спортна площадка, но тя не е в добро състояние и се нуждаят реконструкция на спортна площадка и оградата.

- **ОУ „Отец Паисий“ , с. Константин** – съгласно Стратегията за развитие 2020-2024г на училището материалната база е добра и постоянно се обновява. Обзавеждането и оборудването на учебните стаи е остаряло и е важно тяхното осъвременяване. Необходимо е и подобряване на енергийната ефективност на училищната сграда, подобряване и разширяване на спортната площадка, както и облагородяване на дворното пространство на училището;

- **ОУ „Христо Ботев” – с. Беброво** – материалната база на училището е добра. Има необходимост от поставяне на соларни панели, ремонт на спортната площадка, облагородяване на дворното пространство и ремонт на стълбите;

- **НУ „Иларион Макариополски” – гр. Елена –** началното училище ползва корпус от сградата на СУ. Сградния фонд и материалната база са в много добро състояние;

- **СУ „Иван Николов Момчилов” – гр. Елена** - Сградния фонд и материалната база са в много добро състояние. Има необходимост от реновиране околното пространство на училището, което е общо и за началното училище, с което са в една сграда.

Въпреки задоволителното общо образователно равнище, се наблюдава нарастване на неграмотността, причина за която е нередовното посещение на училище, липсата на мотивация за получаване на знания. Това явление е характерно най-вече за младежите от ромски произход, чиито родители живеят и работят в чужбина. Те финансово осигуряват децата си, но липсва ефективен контрол. Не са единични случаите, в които родителите вземат децата при себе си, където не посещават училище и когато се върнат, повтарят класа или са преминали възрастта за задължителното обучение.

(Приложение № 2 – таблица образование)

7.3 Здравеопазване

Системата за здравно обслужване на населението от общината се осъществява чрез заведение за извънболнична помощ – "Медицински център I – Елена“ ЕООД, и друго лечебно заведение: "Хоспис - Елена" ООД. Двете лечебни заведения се намират в общински център Елена едно до друго на адрес ул. „Хаджи Юрдан Брадата" № 69.

Вид, брой и капацитет на лечебни здравни заведения към 31.12 в периода 2017-2022г. в община Елена

видове	**Години**						
	кацитет	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	заведения бр.	1	1	1	1	1	1
Медицински центрове	заведения бр.	1	1	1	1	1	1
Други лечебни и здравни заведения	заведения бр.	1	1	1	1	1	1
	легла	25	25	25	25	25	25

Източник: по данни от НСИ

Съгласно регистъра на РЗИ – Велико Търново в медицинския център **„Медицински център I – Елена“ ЕООД** се предоставя специализирана медицинска помощ в следните направления: кожни и венерически болести, очни и нервни болести, вътрешни болести и нефрология, хирургия, детски болести, физик. терапия и рехабилитация, ендокринология, психиатрия, акушерство и гинекология.

„Хоспис-Елена" ООД е заведение за палиативни грижи на тежко болни хора в град Елена и еленска община. Той се намира в бившето хирургично отделение на общинската болница "Д-р Димитър Моллов- Елена” ЕООД", под наем. Заведението е създадено по проект на ЕС по програма ФАР. В него има обособени 12 стаи и предлага места за 25 болни. Персоналът на социалното заведение се състои от 10 души - сестри, санитари-болногледачи и персонал по поддръжката. Хосписът не работи с РЗОК-Велико Търново, а дневният престой на пациентите се заплаща.

Регистрираните кабинети за първична медицинска помощ по данни от РЗИ – Велико Търново за 2022 год. (https://www.rzi-vt.bg/rcz/PR_13_GO.htm) са общо 6, от които 4 бр. се намират в гр. Елена и 2 бр. в с. Константин, които обслужват и жителите на селата Беброво и Майско. Както е видно здравна помощ могат да получат в населеното си място само жителите на най-големите села. Комбинацията между малкото на брой население, отдалечеността на някои от тях от общинския център и големите градове и лошата транспортна свързаност, представена предимно от пътна мрежа, която не е в добро състояние са основните причини поради, които липсват лекари, желаещи да работят в тези малки населени места.

Спешната медицинска помощ на територията на общината се осъществява от спешен център, работещ в гр. Елена, който е филиал на Центъра по спешна медицинска помощ – Велико Търново, разположен в сградата на бившата болница, който разполага само с една линейка. Предоставянето на спешна помощ е изключително затруднена, тъй като тази линейка не само се налага да покрива голямата територията на община Елена, но обслужва и жителите на съседната община Златарица.

В общината са регистрирани общо 6 дентални кабинета, които са разположени в общинския център Елена (източник: РЗИ – Велико Търново https://www.rzi-vt.bg/rcz/PR_13_GO.htm).
(Приложение № 3 таблица здравеопазване)

8 Информация и прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги

8.1 Информация за текущото състояние на работещите в социалните и интегрираните здравно-социални услуги, действащи на територията на общината

В общинска администрация Елена кмета, заместник-кмета и дирекция „ХДИРПС" осъществяват общинската политика в областта на социалните дейности и трудова заетост, координират предоставянето на социалните услуги във всички сектори - социални услуги, образование, здравеопазване, култура, младежки дейности и други. В дирекция „ХДИПРС" по щат има длъжности старши експерт „Социални услуги и здравеопазване" и старши експерт „Здравеопазване и социални дейности", които пряко са ангажирани със социалните дейности и социалните услуги, както и с контрол в социалните услуги и институции, участие в консултативни комисии, консултации на граждани, обработване на заявления за финансово подпомагане, персонални и социални пенсии, работа с юридическия лица с нестопанска цел за и на хора с различни целеви групи, клубове и организации.
Услугите в общината поддържат изискващия се персонал, с оглед на качеството на предоставяните услуги. Персоналът се включва в обучения, провеждат се и супервизии.

Дневен център за деца и младежи с увреждания

Дневният център е с капацитет от 36 места с щат от 14 бр. специалисти и помощен персонал: 1 бр. ръководител, 1 бр. социален работник, 1 бр. психолог, 2 бр. специални педагози, 1 бр. логопед, 2 бр. възпитатели, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. счетоводител-касиер, 1 бр. хигиенист, 1 бр. шофьор-работник поддръжка, 1 бр. огняр-детегледач и 1 бр. рехабилитатор.

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания
Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания с капацитет 10 места. Екипът се състои от 0,5 бр. директор, 1 бр. социален работник, 1 бр. домакин/поддръжка и 6 бр. детегледачи.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът
Центърът е с капацитет 12 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. управител, 2 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 2 бр. трудотерапевти , 4 бр. санитари и 1 бр. поддръжка.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) „Надежда“ с. Илаков рът

Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 бр. социални асистента.

Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост (ЦНСТПЛУИ) с. Илаков рът

Центърът е с капацитет 15 места. Екипът, който се грижи за потребителите се състои от 1 бр. ръководител, 1 бр. социални работници, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. трудотерапевти и 6 социални асистента.

Център за ранна интервенция на увреждaнията

По проекта работят 1 бр. психолог, 1 бр. логопед, 1 бр. педиатър, 1 бр. акушер-гинеколог, 1 бр. акушерка, 1 бр. медицинска сестра, 1 бр. рехабилитатор, 1 бр. специален педагог, 2 бр. социални работници, 1 бр. шофьор, 4 бр. медиатори.

Основните потребности от развитие на човешките ресурси и на организационния капацитет са свързани с:

- повишаване на капацитета на общинските администрации да управляват процеса на управление и предоставяне на социални услуги;
- повишаване на капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;
- потребност от развитие на капацитета за подготовка и управление на проекти, осигуряващи развитие на социалните услуги в общините и разширяване на обхвата на съществуващите услуги, осигуряване на качество и ефективност на предоставяните услуги;

Специфичните потребности от промяна и развитие, свързани с капацитета на човешките ресурси са:

- повишаване на квалификацията, професионалния опит и уменията на управляващите социалните услуги от резидентен тип и на услугите предоставяни в общността по отношение на подбор на персонал, ориентиране и обучение на персонала, планиране на работните задачи, мотивиране на персонала, стимулиране на работата в екип и работата в разширени/ мултидисциплинарни екипи.
- основна потребност за развитието на управленския персонал е повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, както и с въвеждане на механизми за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по обслужване на потребителите на услугите. Управленският персонал на съществуващите социални услуги има потребност от развитие на уменията за добро управление и задържане на персонала от специалисти и стимулиране на тяхното непрекъснато развитие.

(Приложение № 4 – таблица персонал)

8.2 Информация, относно регистрираните безработни лица на територията на общината:

Равнището на безработица за 2022 г. в община Елена е 7,6% по данни на Дирекция „Бюро по труда“- гр. Велико Търново.

Равнище на безработицата

Равнище на безработица	Години (%)					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
За страната	7,2	6,2	5,6	7,4	5,5	4,5
За община Елена	13,3	10,1	9,1	11,6	9,3	7,6

Източник: Източник: по данни от Бюро по труда – Велико Търново

Факторът безработица е свързан със социално-икономическото развитие на общностите и е основна причина за миграцията и емиграцията на активното работоспособно население. Безработицата може да се приеме като основен рисков фактор, свързан с доходите и стандарта на живот на хората в трудоспособна възраст.
Към 31.12.2022 г. безработните лица регистрирани в БТ – Елена са 310 бр. лица, от които мъже129 бр. и жени 181 бр.
Рискови групи безработни по – трудно могат да се реализират на трудовия пазар са:
- безработни лица с ниско образователно ниво - 74 бр.
- безработни лица на възраст над 55 години - 19 бр.
- безработни младежи от 18 до 29 години - 15 бр.
- безработни лица с намалена трудоспособност - 18 бр.

Безработните лица с висше образование в общината са 17 бр., като областите на образование са следните: хуманитарни – 3 бр., образование – 2 бр., общество/икономическо/право – 5 бр., техника и технологии – 2 бр., услуги и други – 5 бр.
От групата на безработните най-засегнати са хората, които са с ниско ниво на образование и хората в предпенсионна възраст. Безработицата на трудоспособните хора се отразява на качеството на живот на всички членове на семейството, особено на децата. Данните показват, че липсата на финансово обезпечаване, водещо до нисък стандарт на живот, влошава социално-психологическия климат в семейството, което е предпоставка за попадане на децата в рискова среда.

8.3 Прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги:

Към момента на анализа назначения персонал в различните услуги покрива определените изисквания в стандартите на качество на социалните услуги с оглед за ефективно качество по предоставяне на услугата.

9 Прогнозиране и планиране на необходимите социални и интегрирани здравно-социални услуги

Съпоставка на съществуващите социални услуги на територията на община Елена и данните за максимален брой потребители по Приложение № 5

Настоящото касае само съществуващите социални услуги, декомпозирани по чл. 15 от ЗСУ.

Вземайки предвид фиксираните проценти, посочени в Приложение № 6, както и броя места по последно издадена от АСП заповед за всяка една социална услуга, държано делегирана дейност, функционираща на територията на община Елена, съществуващите социални услуги се декомпозират по дейностите, посочени в чл. 15 от Закона за социалните услуги, по следния начин:

Таблица № 1

Трансформиране на съществуващите социални и интегрирани здравно-социални услуги (ИЗС) услуги в община Елена, област Велико Търново		
Наименование на социалната и/или ИЗС услуга	**Съществуващ брой места**	
Дневен център за деца и младежи с увреждания	36	
Декомпозиране на съществуващата социална или ИЗС услуга по дейности, съгласно чл. 15 от ЗСУ	Брой места, изчислени на база % предоставяне на дейностите по чл. 15 в съществуващата социална или ИЗС услуга	%
дневна грижа за деца и младежи с увреждания	36	100
информиране и консултиране (специализирано)	5	15
терапия и рехабилитация	13	35
обучение за придобиване на умения	7	20
Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни с умствена изостаналост	**42**	
Декомпозиране на съществуващата социална или ИЗС услуга по дейности, съгласно чл. 15 от ЗСУ	Брой места, изчислени на база % предоставяне на дейностите по чл. 15 в съществуващата социална или ИЗС услуга	%
резидентна грижа за пълнолетни лица с умствена изостаналост	42	100

информиране и консултиране (специализирано)	4	10
терапия и рехабилитация	2	5
обучение за придобиване на умения	8	20
застъпничество и посредничество	2	5
Център за настаняване от семеен ти за деца без увреждания	**10**	
Декомпозиране на съществуващата социална или ИЗС услуга по дейности, съгласно чл. 15 от ЗСУ	Брой места, изчислени на база % предоставяне на дейностите по чл. 15 в съществуващата социална или ИЗС услуга	%
резидентна грижа за деца без увреждания	10	
информиране и консултиране (специализирано)	2	15
застъпничество и посредничество	1	5
обучение за придобиване на умения	2	20
Асистентска подкрепа	**44**	

Данни за максималния брой потребители, генерирани в шийт Карта на Приложение № 5 за община Елена:

Таблица № 2

№	Допустим максимален брой на потребителите по критериите	
	Дейност по чл. 15 от ЗСУ	**Максимален брой потребители**
1	информиране и консултиране (специализирана)	13
2	застъпничество и посредничество	10
3	терапия и рехабилитация	16
4	обучение за придобиване на умения	12
5	подкрепа за придобиване на трудови умения	5
6	дневна грижа за деца с трайни увреждания	6
7	дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания	16
8	резидентна грижа за деца без увреждания	2
9	резидентна грижа за деца с трайни увреждания	2
10	резидентна грижа за пълнолетни лица с психични разстройства	5
11	резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения	6
12	резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания	18
13	резидентна грижа за пълнолетни лица с деменция	3
14	резидентна грижа за пълнолетни лица със сетивни увреждания	2

15	резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания	11
16	здравно-социални услуги за резидентна грижа за деца с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи са:	1
17	здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи	2
18	здравно-социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи с	5
19	осигуряване на подслон за бездомни лица	1
20	осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация	1
21	осигуряване на подслон за деца, пострадали от домашно насилие и деца, жертви на трафик	1
22	осигуряване на подслон за пълнолетни лица, пострадали от домашно насилие и лица жертви на трафик	1

Изводи:

Към момента на извършване на анализа се установява, че при декомпозирането на съществуващите социални услуги, за:

- **информиране и консултиране** (специализирана) са обезпечени 11 броя места (5 от ДЦДМУ, 4 от ЦНСТПЛУИ и 2 от ЦНСТДБУ), а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 13 броя (ред № 1 от Таблица № 2).
- **застъпничество и посредничество** са обезпечени 3 броя места (2 от ЦНСТПЛУИ и 1 от ЦНСТДБУ), а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 10 броя (ред № 2 от Таблица № 2).
- **терапия и рехабилитация** са обезпечени 15 броя места (13 от ДЦДМУ, 2 от ЦНСТПЛУИ), а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 16 броя (ред № 3 от Таблица № 2).
- **обучение за придобиване на умения** са обезпечени 17 броя места (7 от ДЦДМУ, 8 от ЦНСТПЛУИ и 2 от ЦНСТДБУ), а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 12 броя (ред № 4 от Таблица № 2).
- **дневна грижа за деца и младежи с трайни увреждания** са обезпечени 36 броя места, а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 6 броя (ред № 6 от Таблица № 2).
- **резидентна грижа за деца без увреждания** са обезпечени 10 броя места, а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 2 броя (ред № 8 от Таблица № 2).
- **резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения** са обезпечени 42 броя места, а от обобщените данни за допустим максимален брой места, следва да се осигурят 6 броя (ред № 11 от Таблица № 2).

В разглеждания случай, са валидни следните изводи:

Таблица № 3

Социална услуга по чл. 15 от ЗСУ	**Общ брой на наличните места**	**Допустим максимален брой потребители/места**	**Действия на община Елена**
Информиране и консултиране (специализирана)	11	13	Не предприема действия за промяна на броя места
Застъпничество и посредничество	3	10	Не предприема действия за промяна на броя места
Терапия и рехабилитация	15	16	Не предприема действия за промяна на броя места
Обучение за придобиване на умения	17	12	Не предприема действия за промяна на броя места
Дневна грижа за деца и младежи с трайни увреждания	36	6	Не предприема действия за промяна на броя места
Резидентна грижа за деца без увреждания	10	2	Не предприема действия за промяна на броя места
Резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения	42	6	Не предприема действия за промяна на броя места
Резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания		15	Възможно разкриване на социалната услуга
Здравно-социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи		32	Възможно разкриване на социалната услуга

10 Изводи

На база Анализ на потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет**,** могат да се направят следните изводи:

- Социалната работа може да се разглежда като една от разновидностите на човешката дейност, чиято най-обща насока е да направи по-добър живота на хората, намиращи се в ситуация на житейско неблагополучие. Това означава да се помага както на отделния човек, така и на семейства, групи и общности, изпаднали в беда, криза, риск или нужда. Социална работа се влияе и от индивидуалното развитие на хората и техните общности.
- Интегрирането на разнообразни услуги и партньори позволява гъвкавост в предоставянето на социални услуги за деца и пълнолетни лица по начин, който отговаря на потребностите и особеностите на общността.
- Сътрудничеството и партньорството на социалните услуги, на местно и регионално ниво, с различни институции и организации е ключов фактор за ефективното предоставяне на социални услуги за деца, лица и техните семейства.
- Община Елена насърчава развитието на партньорските взаимоотношения и въвличането на професионалисти от други институции и организации за предоставяне на качествени социални услуги за потребителите и социалното им включване. Една от целите на експертните екипи е развиването на ползотворни взаимоотношения с други организации, институции и граждани, с цел постигане на качество и ефективност при предоставяните услуги. Налице е визия и значителна последователност в поддържането на вече затвърдени партньорски взаимоотношения на местно и регионално ниво с различни институции и организации. Успешното сътрудничество е ключов фактор за ефективното предоставяне на социални услуги на деца, лица и семейства.
- Всички действащи социални услуги на територията на общината са обезпечени със специалисти с необходимите професионални компетенции, релевантни на профила на конкретната социална услуга. Основните ценности, към които се придържат служителите в социалните услуги и които заемат водеща роля в ежедневната им работа са толерантност, адаптивност, екипност, етичност, инициативност, отговорност, прецизност, лоялност, аналитичност, организираност и мотивираност. Ролята на етичните ценности е неоспорима при управлението на персонала, именно чрез тях се осъществява ефективното управление, общуването и постигането на поставените цели. Индивидуалните знания, способности и умения са един от факторите за ефективно изпълнение на поставените цели и задачи в конкретната социална услуга. Поради този факт политиката на Община Елена е да подкрепя професионалната реализация на служителите в социалните услуги, давайки възможност да се развиват като специалисти в областта си. Именно затова се залага на реализирането на супервизии и обучения на специалистите за професионалното им израстване.
- На територията на общината няма социални услуги, за които към момента да е изчерпана необходимостта от тяхното предоставяне.
- В община Елена е осигурена специализирана среда за предоставяне на описаните в анализа социални услуги в съответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

- Реализирано е публично-частно партньорство за две от социалните услуги на територията на общината.
- Съобразно изведените нужди на целевите групи, община Елена ще работи в насока разкриване на следните нови социални услуги:
  - резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания;
  - интегрирана здравно-социална услуга резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи.
- Приложените инструменти на социалната политика в тяхната цялост, отговарят на нормативните изисквания, съобразно икономическото и социалното състояние на общината при осъществяване на планирането и финансирането на социалните услуги. Спазват се стандартите и критериите за качество, отчита се и положителната тенденция на добро сътрудничество между всички заинтересовани страни в социалната сфера на територията на област Велико Търново. Осъществява се успешна координация между институциите на държавната и местната власт при решаване на социалните проблеми на населението от община Елена.
- Съгласно чл. 56 от ЗСУ и Националната карта на социалните услуги, община Елена може да сключи споразумение за предоставяне на социални услуги на лица и семейства с община Златарица и община Велико Търново. Това ще допринесе за по-успешната социална политика в региона и всеобхватност на лицата и семействата в ситуации на житейско неблагополучие.
- Подобрена е социалната закрила и преодоляване на социалната изолация на хората с увреждания, чрез гаранции и стимули за равнопоставеност, ефективно упражняване на правото им на независим живот и разширяване на възможностите за социално включване. Разработени са мерки и механизми за превенция на социалното изключване на уязвимите групи и групи в риск чрез алтернативни социални услуги, предоставяни в общността.
- Повишава се капацитетът и мотивацията на хората, ангажирани в сферата на социалните услуги, доставчици на социални услуги чрез провеждане на супервизии, обучения и др.
- Интегрирането на разнообразни услуги и партньори позволява гъвкавост в предоставянето на специализирани социални услуги за деца, лица и семейства по начин, който отговаря на потребностите и особеностите на общността.

11 Приложения

Приложение № 1 – таблица желаещи
Приложение № 2 – таблица образование
Приложение № 3 – таблица здравеопазване
Приложение № 4 – таблица персонал
Приложение № 5 – таблица критерии
Приложение № 6 - схема на трансформиране
Приложение № 7 – съпоставка